

Posudek oponenta na magisterskou práci Jany Wiesnerové:

REGIONÁLNÍ ANALÝZA NEMOCNOSTI A ÚMRTNOSTI NA NOVOTVARY TLUSTÉHO STŘEVA A KONEČNÍKU

V předložené magisterské práci si autorka zvolila téma v poslední době velmi aktuální a často diskutované nejen v odborných kruzích. Rostoucí počet onemocnění a stále vysoká intenzita úmrtnosti na tyto příčiny spolu s nedobrou postavením Česka v rámci Evropy prezentované i v médiích vyústily v řadu osvětových kampaní a v zájem veřejnosti o prevenci onemocnění. Jistě i proto autorka rozšířila samotné demografické téma a věnovala dvě kapitoly problematice zjišťování a registrace onkologických onemocnění a poznatkům o příčinách onemocnění, o rizikových faktorech, uvádí i doporučení k prevenci tohoto onemocnění podle nejnovějších poznatků lékařské vědy (kap. 3 a 4), což je jistě přínosem. Práce má logickou strukturu, přehledně je stanoven cíl a stručně popsány použité metody, struktura práce i zkoumané období, nechybí vysvětlení použití nestejných časových úseků v srovnávací analýze vývoje. Analýza je postavena na standardizovaných ukazatelích, s nimiž je pracováno ve shlukové analýze a v jejích výstupech – korelačních diagramech, dále v kartogramech, histogramech rozložení okresů a v dalších základních statistických hodnoceních souborů.

Vlastní demografické téma je zpracováno v kapitolách 5-7: Vývoj pozice ČR v Evropě je hodnocen na základě standardizovaných měr úmrtnosti na novotvary celkem a novotvary kolorekta (kap. 5.1), závažnost tohoto onemocnění v České republice samotné je hodnocena jednak na základě údajů o nemocnosti, jednak na základě intenzity úmrtnosti na tyto příčiny, vždy podle věku a odděleně pro každé pohlaví (kap. 5.2). Šestá kapitola je věnována regionálním rozdílům v incidenci tohoto onemocnění, sedmá regionálním rozdílům v úmrtnosti. Hodnoceny jsou nejen diference vývojové, ale i rozdíly podle pohlaví. Osmá kapitola je závěrečná a je škoda, že je až příliš stručná, že nejsou lépe provázány závěry plynoucí z analýzy nemocnosti a z analýzy úmrtnosti; tento vztah je hodnocen jen ve velmi obecné rovině, také změny v rozložení okresů během studovaného období jsou hodnoceny až příliš stručně.

Ačkoliv jsem v práci nenašla další závažnější nedostatky, přece si dovoluji několik drobných připomínek: V práci je použito pro označení zvolených příčin nemocí a smrti jak českých termínů tak výrazu převzatého z latiny, proto by bylo vhodné na začátku práce vysvětlit, že jde o synonymum (přestože čtenář toto intuitivně chápe).

Již v metodické kapitole, kde je uvedeno, že údaje za okresy jsou přepočteny na kraje, by mělo být vysvětleno, že jde o současné krajské třídění, které existuje teprve od roku 2000 (přitom analýza je za období od roku 1980).

V dietárních doporučeních se uvádí doporučená spotřeba alkoholu v jednotkách alkoholu, které ale nejsou definovány (str.19).

V kap. 5.1 uvádějící srovnání ČR s Evropou by bylo dobré již v názvu uvést, jakého období se srovnání týká. Technická připomínka ke kartogramům – dvě nejvyšší kategorie jsou barevně těžko rozlišitelné; stejné potíže jsou u některých barev v korelačních diagramech (odstíny modré), není vysvětleno, co znamenají bílá nevybarvená kolečka.

Korelační diagramech v kap. 6 a 7 by si zasloužily lepší popis os (přestože v názvu je částečné vysvětlení); v grafech 18-21 jsou vynechány některé pomocné čáry.

Citace v seznamu literatury jsou pojaty poněkud netradičně, ne podle používané normy.

Práce je napsána poměrně čtivým jazykem, ačkoliv výčty okresů v kapitolách o regionálních rozdílech jsou poněkud únavné. U převzatých údajů jsou uvedeny odkazy na literaturu, uvedenou v seznamu na konci práce spolu s prameny dat. Rozsáhlá tabulková příloha a přiložený zdravotnický výkaz o hlášení novotvaru jen doplňují dojem o pečlivosti a zájmu, který autorka práci o 86 stranách textu věnovala, jen v závěrečném shrnutí mohla být odváznější. Lze říci, že práce patří ke klasickým regionálním analýzám s širším hodnotícím záběrem.

Z práce je patrné, že autorka se dobře se zorientovala v odborné literatuře demografické i medicínské naší i zahraniční, zvládla základní metody demografické analýzy, umí samostatně uvažovat.

Práce Jany Wiesnerové splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě.